

Leo Trotskij

De spanska "Kornilovarna" och stalinisterna

Prinkipo 20 september 1932

Som vanligt tiger *Pravda* om Tyskland. Men för att kompensera detta, har den en artikel om Spanien i numret från 9 september. Artikeln är i högsta grad upplysande. Det är sant att den bara kastar ett indirekt ljus på den spanska revolutionen. Men å andra sidan belyser den klart den stalinistiska byråkratins politiska konvulsioner.

Artikeln säger: "Efter nederlaget för generalstrejken i januari, hävdade trotskisterna (här följer några ritualistiska förolämpningar – LT) att revolutionen hade besegrats och att nederlagets period hade kommit." Stämmer detta? Om det fanns revolutionärer i Spanien som i januari samma år var redo att begrava revolutionen, så har de och kan inte heller ha något gemensamt med vänsteroppositionen. En revolutionär kan inte gå med på att revolutionen har avslutas förrän de objektiva förhållandena inte lämnar något utrymme för tvivel. Endast föraktliga impressionister, inte bolsjevik-leninister, kan göra pessimistiska förutsägelser baserade på att sinnesstämningen svalnat.

I vår artikel "Den spanska revolutionen och de faror som hotar den" undersökte vi problemet med den spanska revolutionens allmänna utvecklingslinje och dess möjliga rytm. Det tog åtta månader för 1917 års ryska revolution att nå sin kulmen. Men en sådan tidsperiod är inte alls obligatorisk för den spanska revolutionen. Den stora franska revolutionen gav makten åt jakobinerna först efter nära 4 år. En av orsakerna till den långsamma utvecklingen av den franska revolutionen låg i det faktum att det jakobinska partiet bildades först under händelsernas eld. Samma förhållande föreligger i Spanien: vid tidpunkten för den republikanska revolutionen var kommunistpartiet fortfarande i sin linda. Det är av detta och andra skäl som vi tror att det är sannolikt att den spanska revolutionen kommer att utvecklas i ett långsamt tempo och genomgå en hel rad stadier, inklusive det parlamentariska stadiet.

Vi påminde då om att revolutionen har upp- och nedgångar. Ledarskapets konst består bl a i att inte beordra offensiv då den revolutionära vågen drar sig tillbaka och inte reträtt när den är stigande. Av denna anledning är det framför allt nödvändigt att inte blanda ihop speciella "konjunkturella" förändringar med revolutionens grundläggande rytm.

Efter nederlaget för generalstrejken i januari var det uppenbart att vi hade att göra med en partiell tillbakagång för revolutionen i Spanien. Endast pratkvarnar och äventyrare kan undgå att ta hänsyn till nedgången. Men bara panikmakare och desertörer kan tala om att revolutionen har likviderats som ett resultat av en partiell tillbakagång. Revolutionärerna är de sista att lämna slagfältet. Den som begraver en levande revolution förtjänar att själv ställas inför exekutionsplutonen.

Den spanska revolutionens partiella tillbakagång och stiltje gav en impuls åt kontrarevolutionen. Efter nederlag i ett stort slag drar sig massorna tillbaka och lugnar ned sig. Ett ledarskap som inte är tillräckligt härdat är ofta benäget att överdriva omfattningen av ett nederlag. Allt detta uppmuntrar kontrarevolutionens extremistiska flygel. Sådan är den politiska mekanismen bakom general Sanjurjos monarkistiska kuppöversök. Men just detta uppdykande på scenen av folkets mest dödliga fiende väcker massorna som av ett piskrapp. Det är inte ovanligt att det revolutionära ledarskapet i sådana fall tas på sängen.

"Den snabbhet och lätthet med vilken generalens revolt krossades", skriver *Pravda*, "visar att revolutionens styrkor inte är knäckta. Det revolutionära uppsvinget har fått en ny puff framåt av händelserna den 10 augusti." Detta är helt riktigt. Man skulle också kunna säga att det är det enda korrekta avsnittet i hela artikeln.

Togs de officiella spanska kommunistpartiet på sängen av händelserna? Om vi bara ska döma av *Pravda* så måste vi svara jakande. Artikeln har rubriken "Arbetarna besestrar generalen". Utan arbetarnas revolutionära ingripande mot den monarkistiska statskuppen, skulle uppenbarligen Zamora ha tvingats gå i landsflykt och inte Sanjurjo. Med andra ord: till priset av sitt hjältemod och sitt blod har arbetarna hjälpt den republikanska bourgeoisin att bibehålla makten. *Pravda*, som låtsas vara omedveten om detta, skriver: "Kommunistpartiet kämpade ... mot högerkuppen på ett sådant sätt att den inte gav ens en skugga av stöd till den aktuella kontrarevolutionära regeringen."

Vad kommunistpartiet avser att göra är en sak, men vad som nu räknas är endast resultatet av dess ansträngningar. De besuttna klassernas monarkistiska flygel försökte fördriva den republikanska flygeln, trots att republikanerna hade vinnlagt sig om att inte provocera monarkisterna. Men proletariatet trädde in på scenen. "Arbetarna besestrar generalen." Monarkisterna går i landsflykt och den republikanska bourgeoisin stannar vid makten. Hur kan man inför sådana fakta låtsas som om kommunistpartiet inte har gett "en skugga av stöd till den aktuella kontrarevolutionära regeringen"?

Följer av detta att kommunistpartiet borde två sina händer när det gäller kampen mellan den monarkistiska och den republikanska bourgeoisin? En sådan politik skulle ha varit självmordsaktig, vilket visades 1923 av de bulgariska kommunisternas erfarenheter. Enbart om de spanska arbetarna varit tillräckligt starka för att själva gripa makten skulle deras intervention i en avgörande kamp mot monarkisterna kunnat undvika att tillfälligt hjälpa sin fiende, den republikanska bourgeoisin. I augusti 1917 var bolsjevikerna mycket starkare än de spanska kommunisterna i augusti 1932. Men inte ens bolsjevikerna skulle själva ha kunnat erövra makten i kampen mot Kornilov. Tack vare arbetarnas seger över Kornilovisterna, varade Kerenskijs regering bara ytterligare två månader. Vi påminner än en gång om att bataljoner med bolsjevikiska matroser skyddade Kerenskijs Vinterpalats mot Kornilov.

Den spanska proletariatet visade sig vara tillräckligt starkt för att besegra generalernas revolt, men för svagt för att gripa makten. Under sådana förhållanden kunde arbetarnas hjältemodiga kamp inte undgå att stärka den republikanska regeringen, om än bara tillfälligt. Endast personer utan vett i skallen som ersätter analysen med stereotypa klyschor kan förneka detta.

Den stalinistiska byråkratins olycka är att den varken i Spanien eller i Tyskland ser de verkliga motsättningar som finns i fiendeläget, dvs de levande klasserna och deras kamp. "Fascisten" Primo de Rivera ersätts av "fascisten" Zamora som är allierad med "socialfascisterna". Det är inte förvånande att stalinisterna med en sådan teori togs på sängen av massornas ingripande i konflikten mellan monarkisterna och republikanerna. Massorna följde sin instinkt, kastade sig in i kampen och drog med sig kommunisterna. Efter arbetarnas seger över generalerna började *Pravda* samla ihop spillrorna av sin teori för att limma ihop bitarna igen som om ingenting hade hänt. Detta är den verkliga innebörden av det enfaldiga skrävel som vill få det till att kommunistpartiet inte gav "en skugga av stöd" till den borgerliga regeringen.

Men i själva verket gav kommunistpartiet inte bara *objektivt* stöd till regeringen, utan det kunde inte heller, som vi kan se av artikeln själv, avskilja sig *subjektivt* från den. Om detta läser vi: "Vi lyckades inte, varken i alla celler eller i alla provinsorganisationer, tillräckligt visa upp det kommunistiska partiets sanna ansikte och motsätta oss socialfascisternas och republikanernas manövrer. Detta skulle ha visat att partiet kämpar inte bara mot monarkisterna utan även mot den 'republikanska' regeringen som utgör ett skydd för monarkin". Det är väl känt vad orden "inte i alla celler," ... "inte i alla organisationer" ... osv i betyder i stalinistisk litteratur. Det syftar till att dölja fegheten i deras tänkande. När Stalin den 15 februari 1928 för första gången erkände att kulaken inte var ett påhitt av vänsteroppositionen,

skrev han i *Pravda*: ”I vissa distrikt, i vissa provinser” har kulaken har rest på huvudet. Eftersom fel endast kan begås av dem som genomför direktiven, kan de uppenbarligen bara uppstå ”på vissa ställen”. Partiet är således bara lika med summan av sina provinsiella delar.

Om vi skalar bort de byråkratiska kringelikrokarna betyder i själva verket citatet som vi just har gett: I kampen mot monarkisterna visste inte partiet hur det skulle ”visa sitt ansikte”. Det visste inte hur det skulle motsätta sig ”socialfascisterna” och republikanerna. Med andra ord, partiet har inte bara gett tillfälligt militärt stöd till den borgerliga och socialdemokratiska regeringen, det har inte heller kunnat stärka sig på regeringens bekostnad under kampen.

Kommunistpartiets svaghet – som är ett resultat av den politik som Kommunistiska internationalsens epigoner fört – tillät inte proletariatet att ta sikte mot makten den 10 augusti 1932. Samtidigt var partiet tvunget att delta i, och deltog i kampen som den tillfälliga allmänna frontens vänsterflygel, där den republikanska bourgeoisin utgjorde högerflygeln. Koalitionens ledning glömde inte att visa *sitt* ”ansikte” när den lade band på kampen och höll tillbaka massorna, och när den omedelbart efter segern över generalerna fortsatte att bekämpa kommunisterna. När det gäller de spanska stalinisterna så kunde dessa, enligt de ryska stalinisternas vittnesmål, inte visa att ”partiet kämpar inte bara mot monarkisterna utan även mot den ’republikanska’ regeringen”.

Detta är frågans springande punkt. Strax innan händelserna målade partiet alla fiender med samma färg. Vid kampens höjdpunkt beströk det sig självt med fiendens färg och råkade tillfälligtvis vilse i republikanernas och socialdemokraternas front. Enbart de som inte förstått den byråkratiska centrismens ursprung kan förvånas över detta. I teorin (om det är tillåtet att här använda det ordet) försvarar den sig mot opportunistiska avvikelser genom att i största allmänhet vägra göra några politiska eller klassmässiga distinktioner. Hoover, von Papen, Vandervelde, Gandhi, Rakovskij, alla är de ”kontrarevolutionärer”, ”fascister”, ”imperialismens agenter”. Men varje tvär förändring av händelseförloppet, varje ny fara, tvingar i praktiken stalinisterna att gå med i kampen mot en fiende och böja knä inför andra ”kontrarevolutionärer” och ”fascister”.

Ställda inför krigsfaran röstade stalinisterna i Amsterdam för en diplomatisk, försiktig, och ryggradslös resolution, föreslagen av general Von Schoenaich, de franska frimurarna och den hinduiska borgaren Patel, för vilken Gandhi är det högsta idealet. I Reichstag förklarade kommunisterna plötsligt att de var beredda att rösta för den ”socialfascistiska” presidenten för att hindra en nationalsocialistisk president från att väljas, dvs de placerade sig helt och hållet på det ”mindre ondas” planhalva. I farans stund i Spanien, visade sig stalinisterna vara oförmögna att motsätta sig den republikanska bourgeoisin. Är det inte uppenbart att vi här inte har att göra med är enstaka misstag, inte vissa ”celler”, utan med den byråkratiska centrismens arvsynd?

Arbetarmassornas intervention i konflikten mellan de två exploatörlägren gav den spanska revolutionen en verklig skjuts framåt. Azaña-regeringen såg sig tvungen att lagstifta om att konfiskera lantegendomar som tillhörde den spanska adeln, en åtgärd som några få veckor tidigare var lika avlägsen som Vintergatan. Om kommunistpartiet hade noterat skillnaderna mellan de verkliga klasserna och deras politiska organisationer, om det hade förutsett den verkliga händelseutvecklingen, om det hade kritiserat och avslöjat sina fiender på grundval av deras *verkliga* synder och brott, då skulle massorna ha sett Azaña-regeringens nya jordbruksreform som ett resultat av kommunistpartiets politik och skulle ha sagt till sig själva: ”Vi måste gå framåt med större energi under dess ledarskap.”

Om det tyska kommunistpartiet djärvt och beslutsamt hade slagit in på enhetsfrontens väg, vilket hela situationen krävde, och om det hade kritiserat socialdemokraterna, inte för deras ”fascism” utan för deras svaghet, deras vacklan, dess feghet i kampen mot bonapartismen och

fascismen, då skulle massorna ha lärt något av den gemensamma kampen och av kritiken, och de skulle ha slutit upp mer beslutsamt bakom kommunistpartiet.

Med Kommunistiska internationalens aktuella politik är massorna vid varje ny vändning övertygade om, att det inte bara är så att deras klassfiender inte gör som kommunisterna förutspått, utan även att kommunistpartiet självt i det avgörande ögonblicket kommer att vända ryggen åt allt som det lärt ut. Detta är orsaken till att förtroendet för kommunistpartiet inte stärks. Detta är också delvis orsaken till att det finns en risk för att Azañas halvhjärtade jordreform enbart kommer att gynna bourgeoisin och inte proletariatet.

Under exceptionella och gynnsamma omständigheter kan arbetarklassen segra även med ett dåligt ledarskap. Men exceptionellt gynnsamma omständigheter är sällsynta. Proletariatet måste lära sig att vinna under mindre gynnsamma omständigheter. Dessutom – vilket erfarenheterna från alla länder visar, och som händelserna för varje ny månad bekräftar – förhindrar den stalinistiska byråkratin att kommunisterna kan utnyttja gynnsamma omständigheter för att stärka sina led, aktivt manövrera, skilja mellan olika grupper av fiender och halv-fiender och allierade krafter. Med andra ord har den stalinistiska byråkratin blivit det viktigaste interna hindret på vägen till seger för den proletära revolutionen.

Översättning: Martin Fahlgren

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Spanien](#)